

ptizetur talis servus Christi in nomine P. et F. et Sp. S. vel baptizatur manibus meis talis in nomine P. et F. et Sp. S. verum perficiatur baptisma ». Ita hanc partem decreti praeter editiones Conciliorum, legit Arcudius in Concordia L. I. De Baptismo c. 8. et Nicolaus Isambertus in 3. p. ad q. 66. Disp. 4. a. 4. Tournely De Sacr. Bapt. q. I. a. 4. aliique. Ita quoque s. Thomas refert formam graecorum modo deprecativo vel imperativo *baptizetur* etc. l. c. quin eam improbet (cf. eius veteres editiones; nam e recentioribus, cuiusmodi est e. g. editio Migne, nescio quo iure, passa est emendationem, substituto verbo indicativo). Quidquid ergo sit quod circa facti quaestionem latini erraverint, liquet tamen censuisse eos formam baptismi efferi quoque posse modo deprecativo seu imperativo, qui tamen imperativus modus, ut iam advertimus, in his adiunctis, ubi res a Deo causa principali agenda est, nequit reapse significare nisi deprecationem. Porro si forma baptismi potest ferri modo deprecativo, cur non poterit forma absolutionis? Haec est quidem actus iurisdictionis, sed iam vidimus talem actum forma quoque deprecativa repraesentari posse.

X. Nolumus praeterea, ad suadendum valorem formae absolutionis deprecativae, illud urgere quod spectat ad formam extremae unctionis. Sunt enim qui censeant eam penes graecos esse et olim in aliquibus latinis Ecclesiis fuisse indicativam. Quod quidem valeret contra eos, qui contententes formam absolutionis debere esse indicativam, simul monent quod e contrario forma extremae unctionis debet esse deprecativa, quia ab Apostolo Iacobo dicitur oratio: *et orent super eum*. Verum perperam Launoius (De Sacram. unctionis infirmorum) ad veteres rituales provocavit ut efficeret formam huius Sacramenti adhibitam a graecis et a quibusdam latinis ecclesiis indicativam esse. Nam in ritualibus graecis haec forma occurrit: ungo caput tuum (oculos, nares etc.) oleo sanctificato in nomine Patris, Filii et Spiritus S. ut more militis uncti praeparatus ad luctam possis aereas superare catervas Per Dominum etc. » Cf. rituale graecum editum a Goario. Eadem vel prorsus similis occurrit in ritualibus latinis ante annum 860 atque etiam postea. Hic ritus in pluribus ecclesiis Galliarum perseveravit usque ad annum 1560 (cf. Marthene De Antiquis Eccl. ritibus L. I. c. 7.). Formam graecam testatur s. Bonaventura (in 4. D. 23. a. 1. q. 3.) usurpata fuisse in ecclesia mediolanensi, secus ac in romana, ex qua Ecclesia a Bonaventura ea forma refertur, quae et nunc usurpatur. Illam vero formam graecam vocat Bonaventura formam indicativam, eamque negat esse de necessitate sacramenti, sed tantum de congruitate.

Nihilominus si res accurate perpendatur, manifestum est formam quoque graecam esse deprecativam, sive esse veram orationem, ut vult Iacobus. Non enim indicativa dici debet eo quod indicativo modo effertur actus unctionis: *ungo te*: cui aequivalent verba latina: *per istam unctionem*; nam hic actus distinguendus est ab oratione (et orent super eum ungentes eum) sed spectanda sunt verba sequentia, quae veram orationis formam continent. Et de his satis.

XI. Quid ergo in nostra quaestione dicendum? Nos rem in medio relinquimus, quamvis, ut quod est fateamur, verisimilior nobis appareat sententia affirmans sufficientiam per se formae deprecativae. Cf. cl. Hurter Tr. cit. n. 563.

THESIS XIII.

(Suppl. q. ix. a. 3.)

Tum ex Sacramenti divina institutione, tum ex Ecclesiae continua praxi atque Apostolicae Sedis decreto constat nullam esse absolutionem Sacramentalem, quae in absentem feratur.

I. Videri posset valere per se absolutio in absentem quoque lata. Quid enim prohibet? an quia est Sacramentalis? at Sacramentum Matrimonii inter absentes quoque perfici potest: an quia est sententia iudicialis? at haec et in absentem ferri potest: quemadmodum et sententia excommunicationis et absolutionis ab ea. Nihilominus certum est ipsa institutione Sacramenti absolutionem in praesentem ferri oportere. Supponendum est enim primo formam Sacramenti *in verbis* consistere *ore prolatis*. Hoc enim proprium est ex doctrina catholica omnium Sacramentorum, excepto quidem Matrimonio, quod etiam nutibus aliisque signis perfici potest; cuius tamen exceptio non obstat doctrinae traditae. Nam, ut advertunt Theologi, matrimonium est contractus humanus, quem Christus reliquit in eodem prorsus statu, nec immutavit eius naturam quando illum ad dignitatem Sacramenti elevavit. At cetera Sacramenta sunt positivae Christi institutionis, cuius essentielles ritus Christus instituit, quos vel ex Scriptura vel ex Traditione novimus. Scimus autem ex universa Traditione formam ceterorum Sacramentorum in verbis ore prolatis essentialiter consistere. Et ad Sacramentum Poenitentiae quod spectat id liquet tum ex usu positivo, omnes enim Poenitentiales libri exhibent ministrum *dicentem*, eundem usum repraesentant Patres, cum de exercitio potestatis clavium loquuntur; tum liquet ex Decreto Eugenii IV ad Armenos. « Forma huius Sacramenti sunt *verba absolutionis, quae Sacerdos pro-*

fert, cum dicit etc. Ceterum verba simpliciter sumpta sunt propriae quae proferuntur ore. Supponendum est secundo verba absolutionis esse haec *absolvo te* vel his aequivalentia; ita ut et illa vox *te* vel aequivalens sit essentialis. Id enim constat ex universa Ecclesiae praxi et doctrina Eugenii ac Tridentini. Atqui nemo serio proferat ore haec verba: *absolvo te* in absentem: quamvis enim scriptis absens quoque possit hoc pronomine personali appellari; at voce his verbis absens non compellatur, sed tantummodo praesens. Dices antiquiores formulas absolutionis fuisse diversas. Respondeo quod licet quoad accidentalialia diversae fuerint et prolatae etiam forma deprecative, significabant tamen semper subiectum praesens: *vos Deus absolvat; hunc famulum Deus absolvat, remittat tibi Deus; Gratia Spiritus S. habet te absolutum*; et similes: et ex adiunctis precibus et orationibus unice determinabantur ad praesentem, certoque constat ex omnibus poenitentialibus eas in praesentes fuisse pronuntiatas.

II. Idem probatur ex Ecclesiae continua praxi quae quidem ex his colligitur. Constat enim 1) libros omnes poenitentiales exhibere formam quae in praesentem feratur, ac praesentiam immediatam poenitentis Sacerdoti absolventi vel directe significare, vel evidenter supponere. Constat 2) olim, ne dum media aetate, sed et antea, teste auctore Libri de vera et falsa poenitentia inter opera Augustini c. 10. consuevisse fideles, deficiente Sacerdote praesente, confiteri laico, idque quia, ut ait s. Thomas in IV. D. XVII, q. 2. art. 4. « in extrema necessitate utilius est confiteri laico praesenti, quam sacerdoti absenti: » hic porro usus testis est persuasionis et praxis non nisi in praesentia absolvendi. Constat 3) nullum certum monumentum ex tota antiquitate exstare absolutionis Sacramentalis latae in absentem, quae fuerit ab Ecclesia permessa aut tolerata: quae enim profert Morinus L. VIII. c. 25. vel non loquuntur de absolutione, vel loquuntur de absolutione a censuris, aut a poena canonica, sive de indulgentiae concessione. Cf. Tournely De Sac. Poenit. q. VI. a. IV. §. 5. concl. 2.

III. Hanc praxim et persuasionem firmavit Clemens VIII decreto suo, quod est huiusmodi. « SS. D. N. . . . re mature ac diligenter considerata, hanc propositionem, scilicet licere per literas seu internuntium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, et ab eodem absente absolutionem obtinere, ad minus uti falsam, temerariam et scandalosam damnavit ac prohibuit, praecipitque ne deinceps ista propositio publicis privatisve lectionibus, concionibus et congressibus doceatur, neve unquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quovis modo dedu-

catur ». Ex quibus liquet ne dum illicitam sed et invalidam declaratam esse huiusmodi absolutionem: secus non potuisset Pontifex eius usum in aliquo saltem casu extremae necessitatis interdiceret. Porro haec declaratio non valet tantum pro tempore futuro, ut putat Morinus l. c. cui consentit Tournely l. c. dicens, quod, quamvis Ecclesia nequeat mutare materiam Sacramenti a Christo institutam substituendo aliam, potest tamen imponere aliquas condiciones et leges, quibus vel ministros vel suscipientes inhabiles efficiat ad ministranda vel suscipienda Sacramenta, cuiusmodi esset negatio iurisdictionis pro hoc casu. Verum haec interpretatio, quam quidam aetate quoque Clementis probabant, ut refert Suarez Opuse. cit. L. I, c. 3. admitti non potest. Nam 1) hoc decreto voluit Clemens finem ponere illi quaestioni, quae tum inter quosdam Theologos agitabatur, quae non erat utrum ex aliquo Ecclesiae praecepto esset illicita et invalida absolutio, sed utrum ex iure divino valeret nec ne aliquando. 2) Clemens ne dum usum illius propositionis quovis in casu prohibuit, sed etiam ipsam doctrinam damnavit, et prius damnavit doctrinam, deinde prohibuit usum: damnatio vero doctrinae est definitio doctrinalis, quae nullo tempore limitatur. 3) Nisi hoc decreto Clemens ius divinum declarasset, non potuisset usum eius opinionis prohibere pro quocumque casu; si enim ex iure divino valet in aliquo saltem casu absolutio absenti data, nequit in extrema necessitate usus eius prohiberi: scilicet prohiberi non potest absolute pro quovis casu nisi reapse ex iure divino sit invalida. Tandem 4) dicere quod modo post Clementem absolutio invalida sit, quia Ecclesia negat iurisdictionem, est divinare non interpretari; unde enim constat talis denegatio iurisdictionis? Cf. Suarez l. c.

Hinc patet responsio argumentis ab initio allatis. Nam id, quod in Th. defendimus, non colligimus solum ex eo quod absolutio est Sacramentalis et iudicialis, sed ex eo quod est sententia Sacramentalis et iudicialis determinato modo secundum Christi institutionem proferenda.